

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Кафедра української і зарубіжної літератури

Сертифікаційна освітня програма
«Світова (зарубіжна) література»

Мелітополь – 2020

Програма заходу

Шарова Т.М., Землянська А.В. Світова (зарубіжна) література. Сертифікаційна освітня програма. Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. 12 с.

Розробники: к.філол.н., доц. Шарова Т.М., к.філол.н., доц. Землянська А.В.

Сертифікаційна освітня програма **«Світова (зарубіжна) література»** затверджена на засіданні Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №5 від 30.10.2018 р.) та введена в дію наказом ректора № 14/01-05 від 07.11.2018 р.

Анотація сертифікаційної освітньої програми

«Світова (зарубіжна) література»

Однією з програмових вимог до сучасного фахівця-філолога є здатність проводити компаративний аналіз не лише двох і більше мов, а й вітчизняної та зарубіжної літератур. Взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на тих, хто навчається. Це значно розширює професійні можливості (зокрема, дає базові знання для викладання світової (зарубіжної) літератури в закладах середньої і професійної освіти), а також підвищує загальний культурний рівень педагога.

Мета програми полягає у глибокому засвоєнні слухачами особливостей розвитку мистецтва слова протягом різних соціокультурних епох, життєвого і творчого шляху кращих представників національних літератур; формування уявлень про специфіку розвитку літературних жанрів, стилів, напрямів від античності до поч. ХХІ ст.; збагачення духовної культури майбутніх фахівців.

Завдання:

- формування знань слухачів про основні тенденції розвитку світової (зарубіжної) літератури різних епох;
- монографічне вивчення окремих літературних персоналій;
- подальший розвиток умінь і навичок аналізу епічних, ліричних, драматичних творів, їх оцінювання;
- поглиблення вмінь і навичок компаративного аналізу художніх текстів, інтермедіального аналізу.

Особливості та ключові переваги програми

Особливістю змісту запропонованої програми є вивчення світової (зарубіжної) літератури в контексті загального культурного розвитку людства в різні епохи:

- 1) застосовуючи трансдисциплінарний метод;
- 2) враховуючи досягнення різни сфер гуманітаристики (психоаналізу, філософії, історії тощо);

- 3) зіставляючи зі зразками інших видів мистецтв (живописом, музикою, кіно, театром);
- 4) використовуючи різні способи візуалізації навчального матеріалу.

Здійснення практично на кожному занятті внутрішньопредметного зв'язку з вітчизняною і зарубіжною літературами, літературною критикою і теорією літератури, аналіз художніх текстів інших країн українською мовою забезпечує можливість послідовно збагачувати мовлення тих, хто навчається, а також виробляти вміння побудови фрази, влучного висловлювання, підвищує статус рідної мови на світовому рівні.

Під час вивчення світової (зарубіжної) літератури слід зосередитися на таких ключових аспектах:

- особливості різних літературних епох (античність, Середньовіччя, Відродження, бароко тощо) та їх жанрово-тематичні характеристики;
- монографічне вивчення найяскравіших зразків літератури, що стали загально визнаними шедеврами (творчість В. Шекспіра, Данте Аліг'єрі, Е.М. Ремарка та ін.);
- ознайомлення із новими іменами і творами в шкільній програмі із зарубіжної літератури.

Програмні компетентності:

- здатність аналізувати тенденції розвитку зарубіжної літературної творчості, розуміти її філософсько-естетичні основи, особливості літературно-художніх епох, процеси виникнення, становлення й змінності традицій у зарубіжній літературі;
- здатність аналізувати в цілісній єдності епічні, драматичні і ліричні тексти;
- здатність проводити різні види аналізу художніх текстів, враховуючи їх жанрові і композиційні особливості, наративні стратегії, образну систему тощо.
- розуміння культури та звичаїв інших країн, їх унікальності;
- здатність породжувати нові ідеї (креативність), зокрема в педагогічній сфері.

Програмні результати навчання:

- орієнтування в особливостях розвитку світової (зарубіжної) літератури різни епох, жанрових та ідейно-художніх інноваціях, викликаних зміною світоглядних орієнтирів;
- вміння визначати жанрові особливості художніх текстів; робити соціокультурний аналіз творів, заснований на провідних ідейно-художніх засадах літератури різних епох;
- розуміння національної специфіки літератур, вміння її розкривати на конкретних прикладах з художніх творів;
- знання провідних творів та вміння аналізувати художній світ літературних творів, виходячи з особливостей естетики та світогляду конкретного митця і його доби, провідних характеристик філософської позиції автора;
- орієнтування в інноваціях у шкільній програмі із зарубіжної літератури.

Освітні компоненти сертифікаційної програми

«Світова (зарубіжна) література»

№ з/п	Змістові модулі	Всього годин / кред. ESTS	у тому числі			Форма контролю	
			Ауд.	з них			Самост. роб.
				Лек.	Практ.		
1.	Світовий літературний процес: від античності до сьогодення	30		10	10	10	тестування
2.	Інновації у шкільному курсі зарубіжної літератури	30		10	10	10	творча самостійна робота
Всього		60/2		20	20	20	<i>сертифікат</i>

І частина

Світовий літературний процес: від античності до сьогодення

Вивчати світову (зарубіжну) літературу треба починаючи від Античності. При вивченні літератури світового контексту доцільно дотримуватись періодизації, що дозволить ґрунтовно висвітлити персоналії та їх твори в освітньому просторі: Античність, Середні віки, Відродження, Література 17-18 ст., Література 19 ст., Література початку ХХ ст., Література сер. ХХ – кінця ХХ ст., Література ХХІ ст.

Однак вивчати літературу світового рівня можна традиційно або з використанням інноваційних технологій.

Традиційне навчання на уроках світової (зарубіжної) літератури

- 1. Лекція у вигляді тесту (без додаткових джерел)*
- 2. Відсутність мотивації*
- 3. Обмежена кількість інформації, застарілі дані*
- 4. Контроль викладача*
- 5. Комунікація з викладачем*

Інноваційне навчання на уроках світової (зарубіжної) літератури

- 1. Мультимедійний текст (відео, аудіо, зв'язок зі значним масивом інформації)*
- 2. Наявна мотивація*
- 3. Обсяг інформації необмежений, значний масив інформації, свіжа інформація*
- 4. Самоконтроль, орієнтація на викладача через планування освітнього процесу*
- 5. Комунікація з усіма, хто зацікавлений в освітньому процесі*

II частина

Інновації у шкільному курсі зарубіжної літератури

Під час викладання зарубіжної літератури треба правильно підібрати форму уроку, що дозволить в результаті краще опанувати результатами навчання та зрозуміти твір, який вивчається учнями.

Додатково вчителем можуть бути обрані і інші нестандартні підходи до викладання, зокрема використання різних засобів візуалізації матеріалу:

Види засобів візуалізації навчальної інформації

з використанням ІКТ	за технологіями hand made	за допомогою ІКТ та hand made
<ul style="list-style-type: none"> ✓ буктрейлер ✓ презентація ✓ відеофільм ✓ інфографіка ✓ Google Maps ✓ Google Apps ✓ Facebook-сторінки 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ лепбукінг ✓ кроссенс ✓ каліграми ✓ фідбек 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ скрайбінг ✓ ментальні карти ✓ скрапбукінг ✓ лінії долі (timeline) ✓ літературні пазли ✓ кардмейкінг

Підбиття підсумків. Уроцисте вручення сертифікатів

Література

1. Бакула Б. У напрямі до інтегральної компаративістики. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. ; [упор. Б. Бакули ; за заг. ред. В. Моренця; пер. з польськ. С. Яковенка]. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 503–515.

2. Боговін О. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та епоха Відродження : навч.-метод. посібник для ст.-тів вищих навч. закладів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Бердянськ, ФОП Ткачук О.В., 2015. 244 с.

3. Бондаренко Є. Візуалізація навчального матеріалу на уроках зарубіжної літератури шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Тренди в освіті*: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь-Гомель, 2019. С. 12–15.

4. Бутенко В.. Психолого-педагогічні основи ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку. Педагогічні науки: збірник наукових праць. Херсонський державний університет. Херсон: Вид-во «Видавничий дім «Гельветика», 2016. Вип. LXXII, Т. 1. С. 51–56.

5. Давиденко Г.Й., Вакуленко Л.В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: [навч. посібник] .К.: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.

6. Давиденко Г.Й., Величко М.О. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст. : [навч. посібник]. К. : Центр навч. літератури, 2007. 292 с.

7. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.Й., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : [навч. посібник].К.: Центр учбової літератури, 2007. 504 с.

8. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник [для студ вищ. навч. закл.]. [2-ге вид.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 400 с.

9. Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. Історія новітньої зарубіжної літератури : [навч. посібник]. [2-ге вид.]. К. : Центр учбової літератури, 2008. 274 с.

10. Єгорова Ю.М. Фантастика в епоху постмодерну: еволюція жанру. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки: зб. наук. ст. / гол. ред. В.А. Зарва. Бердянськ: ФОП Ткачук О.В., 2015. Вип. VI. С. 235–240.*
11. Землянська А.В. Использование электронных средств обучения при изучении мировой (зарубежной) литературы. *Іноваційна прастора філолога: рзалії і перспективви: матеріялы міжнароднага навукова-метадычнага семінара / рэдкал. : А.М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш] ; М-ва адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзярж. ун-т імя Ф. Скарыны. Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2017. С. 29–33.*
12. Землянська А., Шарова Т. Життя як політ: художні доміанти творчості Володимира Родіонова: монографія; [передм. проф. І.Л. Михайлина]. Харків : Федорко, 2017. 196 с.
13. Землянська А.В., Чистикова М.І. Метод кроссенсу на уроках літератури: переваги й недоліки. *Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року). Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. Випуск 3. С. 179–182.*
14. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39.*
15. Землянська А.В., Огульчанська О.А. Історія зарубіжної літератури II пол. XX – поч. XXI ст. Мелітополь, 2015. 160 с.
16. Землянська А.В., Шарова Т.М. Світова література в умовах глобалізаційних процесів. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2018. 156 с.
17. Землянська А.В., Шарова Т.М., Шаров С.В. Аналіз навчального плану бакалавра спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2019. Вип. 8(76). С. 119–122.*

18. Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. 348 с.
19. Ніколенко О.М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII-XVIII століть. К.: Веста, 2003. 224 с.
20. Огульчанська О.А. Бінарні уроки як ефективний засіб міжпредметних компетентностей в умовах НУШ. *Особистісно-професійний розвиток учителя Нової української школи: світові освітні практики, український контекст*: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (6-8 червня 2019 р., м. Мелітополь, Україна) / Ред.-упоряд. Дубяга С.М., Яковенко І.О. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. С. 197–200.
21. Сорока І.І. Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. №1. С. 49–52.
22. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. К.: Академія, 2004. 360 с.
23. Шаров С. В. Використання диференційованих навчальних завдань під час самостійної роботи студентів. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків: ХДАДМ. 2011. №3. С. 151–153.
24. Шаров С.В. Компетентнісний підхід: переваги, структура та особливості. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2018. №4(63). С. 194–199.
25. Шаров С.В. Самостійна робота як умова формування професійної компетентності майбутніх фахівців. *Сучасні тенденції розвитку української науки*: матеріали Всеукр. наук. конф. (21-22 липня 2017 р., м. Переяслав-Хмельницький). ПереяславХмельницький, 2017. №5. С. 35–38.
26. Шарова Т., Шаров С. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів інформатики засобами творчих робіт. *Молодь і ринок*. 2018. №9(164). 33–38.

27. Шарова Т.М., Землянська А.В., Шаров С.В. 100% успіху: життєві орієнтири. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 168 с.

28. Шарова Т.М., Шаров С.В. Досвід професійної підготовки студентів кафедрою української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті*: зб. наук. пр. (2). 2019. С. 255–261.

29. Шарова Т.М., Шаров С.В. Електронне навчання: дієвий формат освіти. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід*: зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 16-17 травня 2019 року). 2019. С. 119–123.

